మీరే ఆలోచించండి!

— ముద్దంశెట్టి హనుమంతరావు

మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట కావస్తోంది. గాలి లేదు. వుక్కతో చెమటలు పడుతోంది శరీరం. ఫేను వేసుకోవాలంటే కరెంటు లేదు. కరెంటుకోత కూడా దేశాన్ని యింకెన్నాళ్ళు పీడిస్తుందో ననుకున్న చక్రవర్తి, నిశ్చలంగా వున్న ఫేనుకేసి నిశ్చలంగా చూస్తున్నాడు.

అతని మొహంలో మచ్చుకయినా వుత్సాహం అగుపించడం లేదు. నిస్పృహ, నిరుత్సాహం, దైన్యం, మిళితమై ఓ వింత అనుభూతి అతని మొహంలో తొణికిస లాడుతోంది. అతని మస్తిష్కం, ఆలోచనలతో కకావికలమైపోతోంది. అందుకు కారణం, అతనికి వుద్యోగం లేక పోవడమే! గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తిచేసి నాలు గేళ్ళు ముగిసినా యింతవరకూ యే వుద్యోగమూ దొరక్కపోయే సరికి, తన దేశాన్ని, దేశంలోని రాజకీయాల్ని, స్వార్థపరులైన రాజకీయ నాయకుల్ని తిట్టుకోకుండా వుండలేక పోయాడు. అది, నిస్పృహతో కూడిన దుగ్ధ! అంతకుమించి మరేం కాదు.

కార్ఖానాలో చిన్న వుద్యోగాల ఖాళీలు చాలా యేర్పడ్డాయని, వాటికోసం దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చునని ప్రకటించడంతో, తన చదువుకి అది దీటయిన వుద్యోగం కాదని తెలిసినా, గత్యంతరం లేక దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాడు, చక్రవర్తి. అయితే, తనలాంటి వాళ్ళే గాకుండా, తనకంటె తక్కువ చదువుకున్న వాళ్ళు, బొత్తిగా చదువులేని వాళ్ళు వేల సంఖ్యలో దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారని, వాళ్ళందర్నీ ఇంటర్వ్యూకి పిలుస్తున్నారని విన్నాక, నీరుగారిపోయాడు. అంతేకాదు – వేలకివేలు డబ్బు లంచాలుగా చేతులు మారుతోందని విని, మరీ తల్లడిల్లిపోయాడు. ఆ విషయమే తండ్రితో చెబితే, ఆయన తన నిస్సహాయతని వ్యక్తం చేశాడు. "ఒరేయ్ చక్రం, మీ చెల్లెలి వివాహం కోసం ముప్ఫయి వేలు బ్యాంకులో వుంచానురా. ఆ డబ్బు లంచంగా యిచ్చి నీకు వుద్యోగం సంపాదించా ననుకో, దాని పెళ్ళి జరిగేదెలా చెప్పు? రోజు రోజుకీ కట్నాలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. దాని పెళ్ళిని పోస్టుపోను చెయ్యలేదు. నా నిస్సహాయతని అర్థం చేసుకోరా..." బాధగా అన్నాడు తండ్రి నీలకంఠం.

చక్రవర్తి, యేమీ అనలేకపోయాడు. తండ్రి కళ్ళల్లో సుళ్ళు తిరుగుతూ వున్న అశ్రువులు, అతని మనస్సుని కరిగించేశాయి. తనకి వుద్యోగం యెంత ముఖ్యమో, చెల్లెలి వివాహమూ అంత ప్రాముఖ్యత గలదే. తనకి వుద్యోగం లేకపోయినా, యేదో విధంగా జీవితం గడిచిపోతుందేమో గాని, చెల్లాయి వివాహం జరక్కపోతే, వయస్సు మీదపడి, సమస్యల్ని సృష్టిస్తుంది...

అయినా, నిరుద్యోగ సమస్య, చక్రవర్తిలో అరని మంటలు రేపుతోంది. మంచమ్మీద నీరసంగా పడున్న చక్రవర్తి నిర్లిప్తంగా ఫేను కేసే చూస్తున్నాడు.

తలుపు తోసుకుని యెవరో లోపలికి వచ్చిన శబ్దమయ్యింది. చక్రవర్తి, అటుకేసి చూళ్ళేదు. చూడాలనిపించలేదతనికి. కాని, వచ్చిన వ్యక్తి అతని తల్లి సీత.

"ఒరేయ్ చక్రం, యేమిటిలా యిది? భోజనం చెయ్యకుండా, యిలా ఒంటరిగా ఈ గదిలో వుండి యేమిటాలోచిస్తున్నావు? నీ వుద్యోగం గురించేనా? ఎప్పుడో ఒకప్పుడు వస్తుంది లేరా. ఇలా మథనపడుతూ ఆలోచించుకుని కూచుంటే వస్తుందా యేమిటి? అయినా, రోజులు యింతగడ్డుగా తయారైనా యేమిటి? ఓ చిన్న వుద్యోగం కోసం పాతిక వేలు లంచమా? ఎంత అన్యాయం? ఇటువంటి అక్రమాల్ని అరికట్టేవారు లేరా?" ఆవేశం తెచ్చుకుని మరీ అంది, ఓ తల్లిగా సీత, కొడుకు ప్రక్కనే కూచుంటూ. "అంత డబ్బూ లంచంగా యిస్తామని, ముందుకొచ్చిన వాళ్లే అధికంగా వుంటే, ఈ అక్రమాల్ని బైట పెట్టే వాళ్ళెంకెవరమ్మా?" అంతవరకూ పాటించిన మౌనాన్ని ఛేదించి అన్నాడు చక్రవర్తి.

"నువ్వన్నదీ నిజమే నా. ప్రతివాడికీ స్వార్థం వుంది. ఇంతకీ, ఆ లంచం తీసుకుంటున్న వాళ్ళెవరో తెలుసునా?"

చక్రవర్తి, ఆసక్తితో లేచి కూచున్నాడు. "ఇటువంటి వ్యవహారాలు, బహిరంగంగా జరగవు కదమ్మా? ఎవరు తీసుకుంటున్నారో ఖచ్చితంగా తెలీదు. చూచాయగా ప్రచారాలు మాత్రం సాగుతున్నాయి. మధ్యవర్తులున్నారు కదా, వారికే యివ్వాలి డబ్బు" అన్నాడు, చక్రవర్తి.

"డబ్బుకి భయం లేదు కదా?" అంది సీత.

పరిస్థితి ఆశాజనకంగా తోచింది చక్రవర్తికి.

"భయం లేదనే అందరూ యిస్తున్నా రటమ్మా..."

"అయితే, అమ్మాయి వివాహం కోసం దాచిపెట్టిన పైకంలో పాతికవేలు తీసి నీ వుద్యోగం కోసం లంచంగా యిమ్మని, మీ నాన్నగారితో చెబుతానుండు" అంది.

చక్రవర్తి, కలవర పడ్డాడు. కంగారుగా తల్లి కేసి చూశాడు. తనమూలంగా చెల్లాయి వివాహం ఆగిపోకూడదని, అతని వుద్దేశ్యం.

"వద్దమ్మా! చెల్లాయి పెళ్ళి ఆగిపోకూడదు. దాని వివాహం చాలా ముఖ్యం. ఈ విషయంలో నేను రాజీపడలేనమ్మా. నా వుద్యోగమంటావా, దొరికినప్పుడే దొరుకుతుంది..." అన్నాడు ఆరాటంతో.

సీత, అదోలా నవ్వింది.

"చెప్పడమైతే సులువుగా చెప్పావురా! కాని, చెప్పినంత నిబ్బరంతో, నువ్వు నిశ్చింతగా వుండలేకపోతున్నావే? భోజనంసంగతి కూడా విస్మరించి, నువ్విలా ఒంటరిగా ఈ గదిలో మథనపడుతూ పడున్నావంటే, నీ అంతరంగంలో యెటువంటి తుఫాను చెలరేగి వుంటుందో, యిట్టే అర్థం చేసుకోవచ్చు. చెల్లాయివివాహం గురించి అంటావా? ఇంకా సంబంధమేదీ నిశ్చయం కాలేదుగా. ముందు నీకు వుద్యోగందొరకనీ! తర్వాత ఆలోచిద్దాం" అంటున్న తల్లి మాటలకిఅడ్డొచ్చాడు చక్రవర్తి.

"అది కాదమ్మా..." అని యేమో చెప్పబోయాడు.

"నువ్వు యింకేం చెప్పొద్దురా! పద... భోజనం చేద్దువుగాని..." అంటూ లేచి, బైటికి నడిచింది, సీత.

** *** **

చక్రవర్తి తండ్రి, నీలకంఠం. అతనింకా వుద్యోగంలో వున్నాడు. పదవీ విరమణ చెయ్యడానికి సుమారు ఓ సంవత్సరకాలం వ్యవధి వుంది.

కూతురు సుజాత వివాహం చేసేస్తే, తన బాధ్యత తీరుతుందని యెప్పుడూ అనుకుంటూ వుంటాడు, నీలకంఠం. అయితే, ఆమెకి తగిన సంబంధం, తమ తాహతుకి అందుబాటులో వున్నది, యింతవరకూ దొరకలేదు. సంబంధం కుదిరితే వివాహం చేసెయ్యాలని, బ్యాంకులో ముప్ఫయి వేలుంచాడు. డబ్బు లంచంగా యిస్తే, వుద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయనగానే, నీలకంఠంకి చాలా మంది మిత్రులు సలహా ఇచ్చారు – తన కొడుక్కి అటువంటి లంచమిచ్చి అయినా, వుద్యోగం చేయించమని. అయితే ఆ సలహాలు నీలకంఠంకి నచ్చలేదు.

అయితే, యిటీవల భార్య సీత నీలకంఠంపై ఒత్తిడి తీసుకొస్తోంది, అబ్బాయి వుద్యోగం విషయంలోగట్టిగా ప్రయత్నించమని. ఇప్పుడు ఈ అవకాశం చేజారితే, మళ్ళీ రాదన్న భావాన్ని వ్యక్తం చేసింది. భార్య చెప్పింది కొంత సబబుగానే తోచింది, నీలకంఠంకి.

"అయితే, చక్రవర్తి వుద్యోగం కోసం లంచం యివ్వమంటావు? అంతేనా?" అన్నాడు.

"ఔనండీ! దేవుడి అనుగ్రహం వల్ల, వాడికి వుద్యోగం దొరికిపోతే, మనకి ఒక సమస్య పరిష్కారమైనట్టవుతుంది కదా? అమ్మాయి వివాహం విషయం, ఆ తర్వాత ఆలోచిద్దాం" అంది సీత, వుత్సాహంగా.

"సరే! లంచం యివ్వడానికి సిద్ధపడుతున్నాం. కాని, యెవరికివ్వడం ఆ లంచాన్ని సీతా?"

భర్త దారిలోపడినందుకు సంతోషించింది సీత.

"అదేమిటండీ అలా అంటారు? మీ స్నేహితుల్లోనేమధ్యవర్తులున్నారుకదా, వారిలో యెవరికో ఒకరికిస్తే పోలా? ఆ మాత్రం నమ్మకం లేకపోతే యెలా చెప్పండి? ఇంత ఆలోచనెందుకు? మనకి సన్నిహితుడు, ఆ రామస్వామిగారికే ఇవ్వకూడదూ!" అంటూ సలహా ఇచ్చింది.

"ఔను సీతా! నాకు గుర్తులేదు అలాగే చేద్దాం..."

** *** **

మర్నాడే, నీలకంఠం బ్యాంకునుంచి పాతిక వేలు విత్ డ్రా చేసి, రామస్వామి దగ్గరికి వెళ్ళాడు. లంచం యిచ్చి కొడుక్కి వుద్యోగం చేయించుకోమని నీలకంఠంకి సలహా యిచ్చిన స్నేహితుల్లో, రామస్వామి ఒకడు.

"స్వామీ, నిన్ను నమ్ముకుని, నీ సలహా మేరకు, అమ్మాయి పెళ్లికని బ్యాంకులో వుంచిన ఈ పాతికవేలూతీసి, నీచేతిలో పెడుతున్నాను. మా వాడికో దారి చూపించు... నీ మేలు యెన్నటికీ మర్చిపోను..." అంటూ ఆ పాతికవేలూ రామస్వామి చేతిలో పెట్టాడు, నీలకంఠం.

రామస్వామి ఆ పైకాన్ని జేబులో పెట్టుకుని, సన్నగా నవ్వేడు. అప్పుడే కొడుక్కి వుద్యోగం దొరికిపోయినంతగా సంబరపడి పోయి, తృప్తిగా నిట్టూర్చాడు, నీలకంఠం. సంతోషంనిండిన హృదయంతో ఇంటిముఖం పట్టాడు.

** *** **

రోజులు మందకొడిగా సాగుతున్నాయ్. ఎంతోమంది నిరుద్యోగ యువకులు ఆ ఉద్యోగాల కోసం యెదురుతెన్నులు చూస్తున్నారు. ఇంతలో, లంచంమొత్తం పెరిగిందని పుకార్లు వ్యాపించాయి. అది, యెంతవరకూ నిజమో తెలీదు గాని, మొత్తమంతా ఆఫీసర్లకే ఇస్తున్నామని మధ్యవర్తులు (బ్రోకర్లు) చెబుతూ వుంటే, తమకేమీ తెలీదని, తమ పేరు చెప్పుకుని మధ్యవర్తులే డబ్బు చేసుకుంటున్నారని ఆఫీసర్లు చాటుగా చెప్పుకుంటున్నారు. అంతేగాని, ఆ వ్యవహారాల్నించి తాము తప్పుకుంటున్నామని మాత్రం అనడం లేదు వాళ్ళు. ఇరుపక్షాల ప్రచారాలూ నమ్మలేకుండా వున్నారు, ప్రజలు! అయితే అందులో నిజమేదో తెలుసుకోవాలన్న జిజ్ఞాస యెవ్వరికీ లేదు... ఎందుకూ అంటే, అదృష్టం తమకే పట్టవచ్చునన్న 'ఆశ' వాళ్ళని నోరులేని వాళ్ళుగా చేసింది.

ఇటువంటి ప్రచారం ముమ్మరంగా సాగుతున్నా, పై అధికారులు మాత్రం నిమ్మకి నీరెత్తినట్టు యెటువంటి చర్యా తీసుకోకుండా మౌనంవహించారు. విజిలెన్సు డిపార్టుమెంట్, యింటెలిజెన్సు బ్రాంచి, వీళ్ళంతా ఏం చేస్తున్నారో, అర్థం కాలేదు ప్రజలకి. ఏవో అన్యాయాలు, అక్రమాలూ ఇంతకుముందు నెలక్రితంలోనూ జరిగాయి, యిప్పుడూ జరుగుతున్నాయని అందరికీ తెలుసు. అయితే, ఫలానా వారు దోషులని నిర్ధారించలేకపోతున్నారు. అది యెవరికి స్వార్థమో యెవరి అలుసో, ఆ భగవంతుడికే తెలియాలి మరి!

ఇంటర్వ్యూలు ముగిశాయి. ఎన్నోపుకార్లు, ప్రచారంలోకి వచ్చాయి. కాని, వాటిని పరిశోధించే నాథుడేడీ? ఎవరి జేబులు వారు నింపుకుంటున్నారు. అంతా అయోమయ స్థితి నెలకొంది.

** *** **

సంబంధిత ఆఫీసర్లు, సెలవు మీద వెళ్ళారు. అది యిచ్ఛాపూర్వకంగా జరిగినదేమో తెలీదుగాని, అదేతరుణంలో సెలక్షను ఫలితాల్ని నోటీసు బోర్డులపై అంటించారు. లిస్టుల్లో పేరున్న వాళ్ళు, సంతోషంతో గంతులేస్తున్నారు. పేరు లేనివాళ్ళు కంట తడి పెట్టుకుని, నిరాశతో, నిస్పృహతో తిరుగుముఖం పడుతున్నారు. చక్రవర్తి పేరు, లిస్టులో లేదు. అతను భోరున యేడ్చేశాడు.

ఈ నిరాశని, నీలకంఠం తట్టుకోలేక పోయాడు. మొహం తిరిగి పడిపోయాడు. తోటి వుద్యోగాలు, అతణ్ని ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్ళారు. లంచం కట్టిన తర్వాత కూడా కొడుక్కి వుద్యోగం రాకపోవడం, అతడిని బాగా కృంగదీసింది. ఆ షాక్‌ని తట్టుకోలేక పోయాడు. అంతేకాదు – కూతురి వివాహాన్ని వాయిదా వేసి, కొడుకు భవిష్యత్తుపై యెన్నో ఆశలు పెట్టుకుని యిచ్చిన పైకం అది. ఆ పైకం తిరిగి వస్తుందో, లేదోనన్న భయం కూడా అతడిని కృంగదీసింది.

సీత, సుజాత, నిర్విణ్నులయ్యారు. నీలకంఠం ఆసుపత్రిలో తేరుకున్నందుకు, భగవంతుణ్నే మనసులోనే ప్రార్థించుకున్నారు.

చక్రవర్తి, ఆవేశంతో వూగిపోతూ, రామస్వామి యింటికి వెళ్ళాడు. అతని కళ్ళల్లో క్రోధం కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తోంది. అతను వెళ్ళేసరికి, రామస్వామి యింట్లో మరెవరో యిద్దరు వ్యక్తులున్నారు.

"రామస్వామి గారూ! మీరిలా నమ్మక ద్రోహం చేస్తారని అనుకోలేదండీ. మా నాన్న గారు, మీరు చేసిన ఈ మోసానికి తట్టుకోలేక ఆసుపత్రి పాలయ్యారు. మా కుటుంబ సభ్యులమంతా నిరాశతో నీళ్ళుగారిపోయాం. ఏ ఆశల్ని పెంచుకున్నామో, అవన్నీ మట్టి పాలయ్యాయి. ఓ స్నేహితుడిగా ఓ శ్రేయోభిలాషిగా మీరిలా చెయ్యడం న్యాయమేనా చెప్పండి? మీకు మేమేం అపకారం చేశామని, మమ్మల్నిలా గంగలో ముంచారు? మీకు చేతగాకపోతే, ఆ లంచం పైకం తీసుకోకుండా వుండాల్సిందండీ..." ఉద్రేకంతో చెప్పుకుపోయాడు. అతని కళ్ళు అశ్రుపూరితాలయ్యాయి చివర్న. గొంతుబొంగురుపోయింది.

రామస్వామి తాపీగా ఓ నిట్టూర్పు విడిచాడు. అతనిలోని గొప్పదనం ఆ ఓర్పే! అదే అతని నేర్పు!

"అంతా విన్నాను బాబూ! విన్నాను. విన్న దగ్గర్నించీ నా గుండెల్లో లావా ప్రవహిస్తోంది. నేనెంతగా బాధపడుతున్నానో, నీకు అర్థం కాదు. నేను మీకేం ద్రోహం చెయ్యలేదు బాబూ! అటువంటి మనస్తత్వమే కాదు నాది. మీ అందరికీ తెలుసు. అదిగో, నేను యెవర్నయితే ఆశ్రయించానో, యెవర్ని దేవుడిలా నమ్మానో, ఆ ఆఫీసరు నాకు ద్రోహం చేశాడు. నా విలువల్ని మంటగలిపాడు. నా నిజాయితీని నాశనం చేశాడు. నా జీవితానికి కళంకం తెచ్చాడు. నా ద్వారా వెళ్ళిన ఆరు కేసులూ చేస్తానని మాటిచ్చి, డబ్బు తీసుకుని, చివరికి రెండు కేసులే చేశాడు. అతని పరిస్థితులేవో అతను చెప్పుకున్నాడు. మిగతా డబ్బు యిచ్చేశాడు. అదీ, పూర్తిగా యివ్వలేదు. ఒక్కో కేసుకీ అయిదువేలు మినహాయించుకుని యిచ్చేశాడు. ఏం చెయ్యను? వచ్చిందే దక్కిందనుకుని కుక్కిన పేనులా నోరు మెదపకుండా వచ్చేశాను. ఆ డబ్బూ ఇవ్వకపోతే యేం చేస్తాం చెప్పు. బాధ్యతగల ఆఫీసర్లే ప్రజల్ని యిలా మోసం చేస్తుంటే, మనకి యింకెవరు దిక్కు? 'బోఫోర్స్', 'బోఫోర్స్' అంటూ దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా వివాదాలు చేసే ఈ రాజకీయ నాయకులు, పత్రికాధిపతులు, యిక్కడ ఈ చిరుద్యోగం విషయంలో యెండ డబ్బు, ఎలా చేతులు మారుతూ వుందో చూడరు. అసలు, ఈ విషయాన్నే పట్టించుకోరు... అందుకే కొందరువ్యక్తులు నిర్భయంగా ఈవ్యాపారాన్ని సాగిస్తున్నారు... ఇదంతా యెందుకంటావ్?" అంటూ చక్రవర్తి మొహంలోకి చూశాడు రామస్వామి. చక్రవర్తికి కోపం వచ్చింది.

"నాకు, అవన్నీ అనవసరం. మా డబ్బు మాకు ఇచ్చేయండి" అన్నాడు విసురుగా.

"ఆవేశపడకబ్బాయ్... మీ డబ్బు తప్పకుండా యిచ్చేస్తాను. నేనేం మోసగాణ్నికాను" అంటూ లోపలికి వెళ్ళొచ్చాడు రామస్వామి. అతని చేతిలో వంద రూపాయిల నోట్లకట్టలు రెండున్నాయి. "ఈ యిరవై వేలు తీసుకెళ్ళు బాబూ. మీ నాన్నగారితో విషయాన్ని చెప్పు. నాకూ బాధగానే వుంది. కాని, ఏం చేస్తాం? ఆ ఆఫీసరు యిలా మోసగిస్తాడని వూహించలేదు. ఇంక యిటువంటి విషయాల్లోకి వెళ్ళనని చెవులు పట్టుకుంటున్నాను" అంటూ ఆ పైకాన్ని చక్రవర్తికిచ్చాడు.

రామస్వామి క్రితంసారీ ఇలాగే అన్నట్టు చక్రవర్తికి గుర్తుంది అనేయాలనుకున్నాడు గాని, తమాయించుకున్నాడు. వీళ్ళంతా దొంగలు... మోసగాళ్ళు... డబ్బుకోసం గడ్డి కరిచే వెధవలు... అనుకున్నాడు మనసులోనే. "మాకేం సహాయం చెయ్యకుండానే, ఆఫీసరు అయిదువేలునొక్కిపెట్టేశాడని మీరంటుంటే మేం ఏమీ చెయ్యలేమండీ? భగవంతుడంటూ వుంటే ఈఅన్యాయానికి తగినశిక్ష వేస్తాడు."

రామస్వామి గతుక్కుమన్నాడు. "ఏమిటబ్బాయ్, నా మాటమీద నీకు నమ్మకం లేదా?" అన్నాడు కాస్తంత లౌక్యపాటుతో.

"నమ్మకం వుండేది కాబట్టే పాతికవేలు మీ చేతిలో పోశాడు, మా నాన్న. నమ్మి యిలా మోసపోయాం... మళ్ళీ యిటువంటి పొరపాటు జరగదులెండి..." అంటూ విసురుగా వెళ్ళిపోయాడు చక్రవర్తి.

రామస్వామి నీరైపోయాడు. అదో క్షణకాలం పాటు మాత్రమే. మళ్ళీ ఓ చిరునవ్వు నవ్వేసి, అక్కడ కూచున్నవారితో సంభాషణ సాగించాడు.

కనీసం యిరవైవేలు తిరిగొచ్చినందుకే, తండ్రి మనసు కాస్తంత కుదుటపడుతుందన్న ఆశ చక్రవర్తికుంది. ఇంట్లో ఆడబ్బు పెట్టేసి, నేరుగా ఆసుపత్రికి వెళ్ళాడు. తండ్రితో జరిగిందంతా చెప్పాడు.

నీలకంఠం అంతా విన్నాక, ఓ నిట్టూర్పు వదిలాడు. అతనికి కొంత వూరట కలిగింది. అయిదువేలు వూరికనేనష్టపోయామన్న బాధ వున్నా, ఆ యిరవై వేలూ వచ్చినందుకే అతని సంతృప్తి. సగటు మనుషుల బ్రతుకులు యిల్లాగే వుంటాయేమో!

** *** **

అయితే, నీలకంఠంకి, చక్రవర్తికి ఇంకా అటువంటి నిరాశపరులకి తెలీని నిజం ఒకటుంది. ఏఆఫీసర్లు ఎలా లంచాలుతింటున్నా, మధ్యవర్తులమని చెప్పుకున్నవాళ్ళు యేవిధంగా డబ్బు చేసుకుంటున్నా, రామస్వామి మాత్రం సులభ మార్గాన్ని యెన్నుకున్నాడని!

రామస్వామి, యే ఆఫీసరుకీ డబ్బు ఇవ్వలేదు. అదృష్టవశాత్తూ తాను డబ్బు తీసుకున్న వారిలో యెవరయినా సెలక్టయితే, వారిచ్చిన మొత్తం డబ్బు అతనిదే. దురదృష్టవశాత్తు సెలక్టు కాకపోతే, వారి డబ్బుల్లో అయిదు వేలు అప్పనంగా అతనికే చెందుతుంది. అతని నిజాయితీకి ఢోకా వుండదు. ఆఫీసర్లని నిలదీసి అడిగే దమ్ము ఎవరికీ వుండదు. అసలు, ఆఫీసర్ల పేరు రామస్వామి చెబితేగా? శ్రమలేకుండా డబ్బు చేసుకుంటున్న రామస్వామి తెలివితేటలకు జోహార్లర్పించవల్సిందే. అయితే, ఇటువంటి అవకాశాన్ని కలిగించిన వ్యవస్థకి మరిన్ని జోహార్లు.